

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

**LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM**

**OCENA STANU SANITARNEGO
OBIEKTÓW NADZOROWANYCH PRZEZ
LUBUSKIEGO PAŃSTWOWEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA SANITARNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
NA TERENIE POWIATU ZIELONOGÓRSKIEGO
ZA 2017 ROK**

Gorzów Wielkopolski

marzec 2018 rok

Spis treści

I. Nadzorowane obiekty.....	3
II. Placówki nauczania i wychowania.	3
1. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo- wychowawczych.	3
2. Stan sanitarny obiektów żywieniowych.....	8
III. Domy pomocy społecznej.	9
IV. Podmioty wykonujące działalność leczniczą.....	10
Podsumowanie.....	16

I. Nadzorowane obiekty.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. zgodnie z art. 12 ust. 1a, pkt 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985r. (jedn. tekst Dz. U. z 2017r. poz. 1261 z późn. zm.) sprawuje nadzór nad podmiotami, dla których powiat jest organem założycielskim lub organem prowadzącym, lub w których powiat jest podmiotem dominującym. Na terenie powiatu zielonogórskiego nadzorem sanitarnym objęte są:

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres
1.	Szpital Rehabilitacyjno-Lecznicy dla Dzieci w Wojnowie	Wojnowo 7a 66-120 Kargowa
2.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Zwycięstwa 1 66-100 Sulechów
3.	Dom Pomocy Społecznej w Trzebiechowie	ul. Sulechowska 1 66-132 Trzebiechów
4.	Liceum Ogólnokształcące	ul. Licealna 10 66-100 Sulechów
5.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	ul. Łączna 1 66-100 Sulechów
6.	Zespół Szkół Specjalnych przy Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze	ul. Zamkowa 1 66-003 Zabór
7.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii	ul. Przytok 91 66-003 Zabór
	Szkolne Schronisko Młodzieżowe	ul. Przytok 91 66-003 Zabór
8.	Szkoła Podstawowa Specjalna przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznicy dla Dzieci w Wojnowie	Wojnowo 7a 66-120 Kargowa
9.	Liceum Ogólnokształcące	ul. Małoszkołna 2 66-016 Czerwieńsk
10.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	ul. Piaskowa 53 66-100 Sulechów
	Warsztaty Szkolne Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	ul. Piaskowa 53 66-100 Sulechów
	Internat Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	ul. Kruszyna 1 66-100 Sulechów
11.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sulechowie	ul. Kruszyna 1 66-100 Sulechów

II. Placówki nauczania i wychowania.

1. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych.

W 2017 roku przeprowadzono **8 bieżących kontroli sanitarnych** (Centrum Kształcenia

Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie, Specjalna Szkoła Podstawowa przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Leczniczym dla Dzieci w Wojnowie, Zespół Szkół Specjalnych w Zaborze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Przytoku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sulechowie, Internat Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie) oraz **1 kontrolę sprawdzającą** wykonie obowiązków z decyzji w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie z zakresu higieny pracy.

Podczas kontroli ocenie poddawano m.in. stan techniczny budynków i ich funkcjonalność, bieżącą czystość i porządek, zapewnienie warunków do utrzymania higieny osobistej, ergonomię stanowisk pracy ucznia, możliwość pozostawiania w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych, organizację profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami, posiadanie przez placówki certyfikatów na meble edukacyjne i urządzenia oraz sprzęt sportowy. Podejmowane działania miały na celu niwelowanie czynników zagrażających zdrowiu dzieci i młodzieży oraz zaniedbań w zakresie bezpieczeństwa i higieny tak, aby zapewnić optymalne oraz bezpieczne warunki nauki, wychowania i rozwoju.

Szkoły.

▪ **Liceum Ogólnokształcące, ul. Licealna 10, 66-100 Sulechów.**

Na wniosek Powiatu Zielonogórskiego, LPWIS w Gorzowie Wlkp. zmienił termin wykonania obowiązków dotyczących wyposażenia poręczy przy balustradach schodów w zabezpieczenia uniemożliwiające zsuwanie się po nich oraz zabezpieczenia otwartych przestrzeni między biegami schodów w budynku głównym szkoły do dnia 31 sierpnia 2018r.

▪ **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, ul. Piaskowa 53, 66-100 Sulechów.**

W 2017 roku w placówce przeprowadzono kontrolę sanitarną między innymi w związku z wnioskiem strony o przesunięcie terminu realizacji obowiązku z decyzji LPWIS w zakresie doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń w budynku szkolnym przy ul. Armii Krajowej 75 poprzez zlikwidowanie zacieków oraz pęknięć i nierówności na ścianach i suficie w korytarzu komunikacyjnym na III piętrze. Bieżąca czystość i porządek w dniu kontroli nie budziły zastrzeżeń. Kontrolą objęto obiekty przy ul. Piaskowej 53 (budynek częściowo przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych – podjazd) oraz przy ul. Armii Krajowej 75. Pomieszczenia sanitarne i ich wyposażenie były w dobrym stanie technicznym. Uczniom zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny, w tym dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środki higieny osobistej. Stan techniczny sprzętu i mebli edukacyjnych był dobry, w 50% meble posiadają certyfikaty poświadczające spełnienie wymogów bezpieczeństwa. W pomieszczeniach szkoły zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych.

W trakcie kontroli ocenie poddano również warunki zdrowotne w pracowniach komputerowych. Stanowiska do pracy z komputerem spełniały wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy. W widocznych i łatwo dostępnych miejscach znajdowały się regulaminy pracowni.

W ramach zajęć sportowych uczniowie korzystają z dwóch sal gimnastycznych z szatniami i zapleczem sanitarnym, kompleksu boisk sportowych, bieżni i siłowni zewnętrznej. Wyposażenie bloku sportowego znajdowało się w dobrym stanie technicznym, zakupiony sprzęt sportowy posiada w 100% stosowne certyfikaty.

W placówce znajduje się gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Opieka zapewniona była przez pielęgniarkę łącznie 35 godzin tygodniowo.

Czynności kontrole wykazały, iż wykonany został obowiązek z decyzji LPWIS w Gorzowie Wlkp. dotyczący zlikwidowania zawilgocenia oraz pęknięć i nierówności na ścianach w sali gimnastycznej. Natomiast do wykonania pozostaje obowiązek dotyczący doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego korytarza komunikacyjnego na III piętrze. Nowy termin wykonania ww. obowiązku ustalono na dzień 31 grudnia 2018 roku.

W placówce przeprowadzono także kontrolę w zakresie oceny warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz oceny realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych i stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Podczas kontroli stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny dwóch pomieszczeń sanitarnych przeznaczonych dla pań sprzątających oraz dla pracowników administracji, zlokalizowanych na parterze budynku oraz niewłaściwe przechowywanie odzieży roboczej i własnej pracowników obsługi, tj. sprzątarek, konserwatora i woźnego. LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję nakazującą usunięcie powyższych nieprawidłowości. W wyniku kontroli wydano również zalecenia pokontrolne dotyczące uwzględnienia w ocenach ryzyka zawodowego informacji o narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne i chemiczne. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie obowiązków i doraźnych zaleceń.

▪ **Szkoła Podstawowa Specjalna przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznym dla Dzieci, Wojnowo 7a, 66-120 Kargowa.**

Z dniem 01 września 2017 roku Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznym dla Dzieci w Wojnowie został przekształcony w Szkołę Podstawową Specjalną przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznym dla Dzieci w Wojnowie. Placówka obejmuje swym działaniem dzieci w wieku od 6 do 18 lat, które są pacjentami Szpitala i przebywają w niej na turnusach rehabilitacyjnych. Obiekt przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, pomieszczenie sanitarne). W dniu kontroli bieżąca czystość i porządek nie budziły zastrzeżeń. Wyposażenie pomieszczeń sanitarnych znajdowało się w dobrym stanie technicznym. Zapewniono uczniom dostęp do środków higieny osobistej

oraz bieżącej ciepłej i zimnej wody. Meble i wyposażenie sal lekcyjnych były w dobrym stanie technicznym. Stanowiska do pracy z komputerem spełniały wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy.

Do zajęć ruchowych wykorzystywana jest sala rehabilitacyjna oraz dwa boiska trawiaste. Sprzęt sportowy był w dobrym stanie technicznym.

Obsługa medyczna zapewniona jest całodobowo przez pielęgniarkę i lekarza w szpitalu.

Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń placówki. Stwierdzono m.in.:

- zacieki, ślady zawilgocenia oraz ubytki tynku i farby na ścianach w sali matematycznej,
- ubytki tynku i farby na ścianie w sali lekcyjnej dla klas I-III,
- zacieki, ślady zawilgocenia oraz ubytki tynku i farby na suficie w pracowni komputerowej.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję administracyjną zobowiązującą do usunięcia nieprawidłowości oraz decyzję obciążającą kosztami kontroli. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie powyższej decyzji.

▪ **Zespół Szkół Specjalnych przy Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży, ul. Zamkowa 1, 66-003 Zabór.**

Szkoła funkcjonuje w budynku należącym do Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze. Placówka obejmuje swym działaniem dzieci i młodzież w wieku od 6 do 19 lat, które są pacjentami Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży. Obiekt utrzymany był w czystości i porządku, stan sanitarno-higieniczny i techniczny nie budził zastrzeżeń. Przeprowadzone prace remontowe w salach dydaktycznych i pomieszczeniu sanitarnym przyczyniły się do poprawy warunków pobytu uczniów w szkole. We wszystkich pomieszczeniach sanitarnych zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków higieny osobistej. Wyposażenie, sprzęt i meble edukacyjne były w dobrym stanie technicznym. Stanowiska do pracy z komputerem spełniały wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy. Placówka posiada dwie salki rehabilitacyjne z zapleczem sanitarnym. Obsługa medyczna zapewniona jest przez personel szpitala.

Placówki z pobytem całodobowym.

▪ **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Łączna 1, 66-100 Sulechów.**

Ośrodek mieści się w dwóch odrębnych budynkach (przy ul. Łącznej i przy ul. Kruszyna). Budynek przy ul. Łącznej zaadaptowany został do potrzeb osób niepełnosprawnych (winda, podjazd, pomieszczenie sanitarne). W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono wychowankom dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków higieny osobistej. Na potrzeby internatu, tzw. „grup wychowawczych” przeznaczono 11 pokoi mieszkalnych 2, 3, 4 – osobowych (wyposażonych prawidłowo), pomieszczenia sanitarne oraz 4 świetlice. W placówce działają również trzy oddziały przedszkolne.

Na potrzeby przedszkola przeznaczono trzy sale zajęć, szatnię i pomieszczenia sanitarne. Sprzęt, urządzenia i zabawki były czyste, nieuszkodzone, spełniały wymagania bezpieczeństwa. Wyposażenie wszystkich pomieszczeń było w dobrym stanie technicznym. Meble edukacyjne posiadają stosowne certyfikaty (95%). Placówka dysponuje salą rekreacyjną oraz boiskiem trawistym. Zakupiony sprzęt sportowy posiada stosowne atesty i certyfikaty.

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad wychowankami sprawowana była przez pielęgniarkę w gabinecie na terenie placówki (45 godzin tygodniowo).

Podczas bieżącej kontroli stwierdzono w budynku przy ul. Łącznej:

- zawilgocenia, ubytki tynku i łuszczącą się farbę na ścianach oraz zacieki na suficie w korytarzu komunikacyjnym na parterze,
- zacieki na ścianie i suficie w sali lekcyjnej I-III,
- zacieki i łuszczącą się farbę na suficie w bibliotece,

natomiast w budynku przy ul. Kruszyna:

- odpryski i ubytki farby na ścianie w klatce schodowej pomiędzy parterem a I piętrem,
- zacieki i łuszczącą się farbę na suficie w pomieszczeniu z natryskami.

Wobec powyższego wydano decyzję nakazującą usunięcie ww. uchybień oraz decyzję obciążającą kosztami kontroli.

W 2017r. w Ośrodku przeprowadzono również kontrolę interwencyjną w związku z anonimowym zgłoszeniem dotyczącym niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych panujących w pomieszczeniach placówki. Kontrola nie potwierdziła zarzutów wnoszonych w interwencji. W dniu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania czystości i porządku.

▪ **Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Przytoku, ul. Pałacowa 1, 66-003 Zabór.**

Kontrolą sanitarną objęto dwa budynki, w których funkcjonuje szkoła, internat i schronisko młodzieżowe. Budynek szkoły przystosowany jest do potrzeb wynikających z niepełnosprawności uczniów (podjazd i pomieszczenie sanitarne). Stan sanitarno-higieniczny oraz bieżąca czystość i porządek w dniu kontroli nie budziły zastrzeżeń. W pomieszczeniach sanitarnych wychowankom zapewniono środki higieny osobistej oraz dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody. Wyposażenie wszystkich pomieszczeń przeznaczonych dla młodzieży było w dobrym stanie technicznym. Meble edukacyjne zakupione na potrzeby placówki posiadają certyfikaty gwarantujące bezpieczeństwo uczniów. Część mieszkalną stanowi 13 pokoi mieszkalnych, wyposażonych w łóżka, szafy odzieżowe, szafki i stoliki. Wychowankom udostępniono także 6 świetlic oraz zaplecze sanitarne. Ośrodek posiada salę gimnastyczną, dwa boiska sportowe oraz kort tenisowy. Sprzęt sportowy znajdujący się na wyposażeniu placówki posiada odpowiednie atesty i certyfikaty.

- **Internat Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, ul. Kruszyna 1, 66-100 Sulechów.**

Internat funkcjonuje w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej. Wychowankowie zajmują 16 pokoi mieszkalnych 2, 3, 4 – osobowych. Pokoje wyposażono w łóżka, szafy odzieżowe, szafki nocne, biurka, krzesła, stoły. Poza wyżej wymienionymi pomieszczeniami do dyspozycji wychowanków jest także świetlica. Pomieszczenia utrzymane były w czystości, a ich wyposażenie we właściwym stanie technicznym.

Kontrola wykazała uchybienia dotyczące stanu sanitarno-higienicznego zaplecza sanitarnego, w tym ubytki i odpryski farby oraz ciemny nalot na suficie i ścianach w części z natryskami w pomieszczeniu sanitarnym dla chłopców na II piętrze oraz odpryski farby na suficie i ścianie w części z natryskami w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt na III piętrze. W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję administracyjną zobowiązującą do usunięcia nieprawidłowości – kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie obowiązków.

Pozostałe placówki.

- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Niepodległości 15, 66-100 Sulechów.**

Poradnia obejmuje opieką dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Sulechów, Bojadła, Babimost, Kargowa, Trzebiechów, Czerwieńsk, Świdnica, Nowogród Bobrzański i Zabór. Do zadań poradni należy w szczególności diagnozowanie poziomu rozwoju dzieci i młodzieży, prowadzenie terapii, wspieranie nauczycieli w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomoc młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Budynek, w którym mieści się placówka dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (schodolaz, pomieszczenia sanitarne). W placówce funkcjonują 4 gabinety terapeutyczne, w tym gabinet pedagoga, psychologa, gabinet neurologopedy. Wszystkie pomieszczenia utrzymane były w czystości, a wyposażenie w dobrym stanie technicznym. W pomieszczeniu sanitarnym zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków higieny osobistej.

2. Stan sanitarny obiektów żywieniowych.

- **Stołówka w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie ul. Piaskowa 53, 66-100 Sulechów.**

W obiekcie prowadzone jest żywienie dla uczniów internatu, a także dla uczniów szkoły i pracowników placówki. Przygotowuje się trzy posiłki dziennie, tj.: śniadania oraz kolacje dla 60 osób, jak również 110 posiłków obiadowych. Posiłki produkowane są od surowca do wyrobu gotowego przez pięć dni w tygodniu.

Przeprowadzona kontrola kompleksowa stołówki nie wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego. W stołówce wdrożono odpowiednie procedury dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP). Dokumentacja w powyższym zakresie nie budziła zastrzeżeń. Oceniany podczas kontroli jadłospis nie budził zastrzeżeń pod względem urozmaicenia i zawartości składników odżywczych.

- **Stołówka w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Przytoku, ul. Pałacowa 1, 66-003 Zabór.**

W obiekcie przygotowuje się cztery posiłki dziennie dla dzieci i młodzieży w wieku od 11 do 18 lat (tj.: śniadania, obiady dwudaniowe, podwieczorki i kolacje). Posiłki produkowane są od surowca do wyrobu gotowego. Kontrola nie wykazała niezgodności z przepisami prawa żywnościowego. W placówce wdrożone zostały zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP) i produkcyjnej (GMP) i są one przestrzegane. Dokumentacja w powyższym zakresie prowadzona była prawidłowo. Na podstawie przeprowadzonej analizy jadłospisu dekadowego nie stwierdzono nieprawidłowości w żywieniu wychowanków.

III. Domy pomocy społecznej.

- **Dom Pomocy Społecznej w Trzebiechowie, ul. Sulechowska 1, 66-132 Trzebiechów z filią w Belczu 1.**

W 2017r. przeprowadzono kontrolę kompleksową.

W zakresie higieny komunalnej ocenie poddano stan sanitarno-techniczny i porządkowy pomieszczeń mieszkalnych i higieniczno-sanitarnych, dyżurki pielęgniarskie ze szczególnym uwzględnieniem procesów dezynfekcji narzędzi i sprzętu medycznego wielokrotnego użycia oraz postępowania z bielizną i odpadami medycznymi, postępowanie z odpadami komunalnymi. Stan sanitarno-techniczny ocenionych pomieszczeń oraz bieżący stan porządkowy obiektu i jego otoczenia nie budziły zastrzeżeń.

Kontrola w zakresie higieny pracy obejmowała ocenę realizacji ogólnych wymogów bhp oraz ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy czynników biologicznych oraz stosowania produktów chemicznych. W trakcie kontroli wydano zalecenie, aby pracownikom wykonującym czynności związane z narażeniem na krew i inne płyny ustrojowe oraz stosującym substancje i preparaty chemiczne do dezynfekcji zapewnić środki ochrony indywidualnej rąk spełniające wymagania normy PN-EN-374-2 i PN-EN-374-3.

Kontrolą w zakresie higieny żywności i żywienia objęto obiekty w Trzebiechowie oraz filię w Belczu. Podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-higienicznych i technicznych. W obiekcie w Trzebiechowie przygotowuje się posiłki od surowca do wyrobu gotowego. Zakład świadczy również usługi cateringowe i dostarcza posiłki do Domu Pomocy Społecznej w Belczu. W kuchni centralnej przygotowuje się cztery posiłki dziennie

(tj. śniadania, obiady dwudaniowe, podwieczorki i kolacje) dla 105 mieszkańców DPS w Trzebiechowie oraz 73 pensjonariuszy przebywających w DPS w Bełczu. Posiłki dostarczane są własnym środkiem transportu w pojemnikach termoizolacyjnych z tworzywa sztucznego, w których umieszczone są naczynia bemarowe ze stali nierdzewnej oraz w termosach ze stali nierdzewnej. Środek transportu posiada decyzję zatwierdzającą, wydaną przez PPIS w Zielonej Górze. Posiłki dostarczane są dwa lub trzy razy dziennie w zależności od formy zaplanowanej kolacji. Porcjowanie posiłków odbywa się na naczynia stołowe wielokrotnego użytku. Naczynia stołowe i bemarowe, sztućce oraz termosy są myte, a następnie wyparzone w zmywarce przemysłowej za pomocą specjalnych środków chemicznych. Myciem i dezynfekcją wózków do transportu posiłków oraz kuchenek oddziałowych zajmuje się wyznaczony personel.

W placówce wdrożono systemy zapewniające bezpieczeństwo żywności, takie jak dobra praktyka higieniczna (GHP), produkcyjna (GMP) oraz zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP). Przedstawiona dokumentacja nie budziła zastrzeżeń. Personel jest systematycznie szkolony. Szkolenia odbywają się dwa razy w roku. Zatrudnione osoby posiadają aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych. Personel posiadał odpowiednią odzież roboczą. Sposób oraz warunki przechowywania środków spożywczych wykorzystywanych do produkcji posiłków nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono przeterminowanych środków spożywczych. Prowadzony jest monitoring szkodników oraz zabezpieczone są ewentualne drogi przedostawania się szkodników (np. owadów) poprzez zamontowanie ekranów (siatek) w oknach. W przypadku pojawienia się szkodników wzywana jest specjalistyczna firma DDD. Odpady są na bieżąco usuwane z kuchni i przechowywane w zamykanych pojemnikach w wydzielonym pomieszczeniu, a następnie odbierane przez firmę zewnętrzną. Podczas kontroli dokonano oceny żywienia mieszkańców na podstawie analizy jadłospisu dekadowego – nieprawidłowości nie stwierdzono. Oprócz podstawowych posiłków, mieszkańcy mają całodobowy dostęp do pieczywa, masła, dżemu, miodu i herbaty.

IV. Podmioty wykonujące działalność leczniczą.

- **Szpital Rehabilitacyjno-Lecznicy dla Dzieci w Wojnowie, Wojnowo 7a, 66-120 Kargowa.**

W 2017r. w zakresie epidemiologii wykonano 2 kontrole sanitarne, w tym 1 kontrolę kompleksową. W wyniku stwierdzonych uchybień wydano decyzję administracyjną zobowiązującą Szpital do usytuowania urządzenie do laseroterapii w oddzielnym pomieszczeniu, w sposób zapewniający intymność pacjenta podczas zabiegów fizykoterapeutycznych, a także aby spełnione zostały wymogi Polskich Norm. W trakcie kontroli wydano także doraźne zalecenia dotyczące gospodarki odpadami medycznymi oraz zgłaszania zakażeń szpitalnych.

W zakresie higieny komunalnej przeprowadzona kontrola kompleksowa nie wykazała

uchybień. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy obiektu nie budził zastrzeżeń.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia Szpitala w wodę jest indywidualne ujęcie wody, natomiast rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę stanowi wodociąg publiczny, nadzorowany przez PPIS w Zielonej Górze. W 2017 roku LPWIS w Gorzowie Wlkp. kwestionował pobrane próbki wody z uwagi na stwierdzone przekroczenia parametrów mikrobiologicznych, tj. bakterie grupy coli (2 kwestionowane próbki), Enterokoki, *Escherichia coli* (1 kwestionowana próbka), ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22±2°C (3 kwestionowane próbki) oraz parametru fizykochemicznego, tj.: mangan (2 kwestionowane próbki). W związku z powyższym wydano dwie decyzje administracyjne stwierdzające brak przydatności wody oraz jedną decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia. W wyniku podjętych przez placówkę działań naprawczych jakość wody pobieranej z indywidualnego ujęcia w zakresie oznaczanych parametrów organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych, a także substancji promieniotwórczych spełniała wymagania określone w obowiązującym wówczas rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r. poz. 1989).

Jakość ciepłej wody w instalacji wewnętrznej zbadana w kierunku bakterii *Legionella sp.* w ramach nadzoru sanitarnego, odpowiadała obowiązującym przepisom. Ponadto przeprowadzono kontrolę indywidualnego ujęcia wody i urządzeń uzdatniających wodę, która nie wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego i sanitarno-porządkowego.

W ramach kontroli kompleksowej **z zakresu higieny pracy** prowadzono nadzór nad zagadnieniami dotyczącymi oceny realizacji ogólnych wymogów bhp oraz oceny realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy czynników biologicznych, chemicznych i biobójczych. Kontrola nie wykazała żadnych uchybień.

W 2017r. w obiekcie przeprowadzono także kontrolę **z zakresu higieny żywności**. W dniu kontroli stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń bloku żywienia, urządzeń i sprzętu nie budził zastrzeżeń. Działalność oparta jest na produkcji posiłków począwszy od surowca do wyrobu gotowego, przez 7 dni w tygodniu. W kuchni centralnej przygotowuje się codziennie pięć posiłków (I śniadanie, II śniadanie, obiad dwudaniowy, podwieczerek, kolację) dla pacjentów w wieku od 3 do 16 lat oraz posiłki obiadowe dla pracowników szpitala. Personel przygotowujący posiłki posiada aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych. Pracownikom zapewniono odzież roboczą (fartuchy, czepki, obuwie, rękawiczki ochronne). W bloku żywienia przestrzega się procedur dotyczących dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasady systemu HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli), a także wytycznych normy ISO 9001:2009 – dokumentacja nie budziła zastrzeżeń. Personel kuchni poddawany jest regularnym szkoleniom. W trakcie kontroli dokonano również oceny sposobu dystrybucji posiłku obiadowego, a także jego oceny wizualnej – nie wniesiono uwag w tym zakresie.

W obiekcie zapewniono odpowiednie warunki do przechowywania poszczególnych produktów żywnościowych. Sposób oraz warunki przechowywania środków spożywczych wykorzystywanych do produkcji posiłków nie budził zastrzeżeń. Prowadzony jest monitoring obecności szkodników oraz zabezpieczone są ewentualne drogi przedostawania się szkodników (np. owadów) poprzez zamontowanie ekranów (siatek) w oknach. Odpady żywnościowe są usuwane z pomieszczeń kuchni do wydzielonego kontenera z odpadami komunalnymi. Natomiast odpady pokonsumpcyjne usuwane są za pomocą młynka koloidalnego, a następnie odprowadzane są do bezodpływowego zbiornika, który jest opróżniany przez firmę zewnętrzną. Przeprowadzona analiza jadłospisu dekadowego nie wykazała nieprawidłowości. Jadłospisy sporządzane są przez dietetyka zatrudnionego w szpitalu, a następnie zatwierdzane przez Dyrektora Szpitala.

▪ **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulechowie, ul. Zwycięstwa 1, 66-100 Sulechów.**

Na przestrzeni 2017r. **w zakresie epidemiologii** wykonano 8 kontroli m.in.:

- 2 kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych wydanych przez LPWIS w Gorzowie Wlkp. – stwierdzono wykonanie obowiązków;
- 3 kontrole bieżące poradni i pracowni przyszpitalnych oraz zespołu wyjazdowego;
- 1 kontrolę w zakresie szczepień ochronnych – wydano doraźne zalecenia sporządzania sprawozdań zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia;
- 1 kontrolę kompleksową.

W trakcie kontroli kompleksowej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zły stan techniczny ścian w brudowniku Izby Przyjęć, w salach łóżkowych i gabinecie badań w Oddziale Rehabilitacji, w pomieszczeniu hydroterapii w Zakładzie Fizjoterapii, oraz korytarzu prowadzącym z sal operacyjnych do sali wybudzeń w Bloku Operacyjnym,
- niewłaściwy stan techniczny mebli w Salach Porodowych, w salach łóżkowych i gabinecie badań w Oddziale Rehabilitacji, w pomieszczeniu poboru materiału biologicznego w Laboratorium,
- zły stan techniczny oświetlenia w salach łóżkowych i gabinecie badań w Oddziale Rehabilitacji,
- niewłaściwy stan techniczny sufitu w pracowni biochemii i immunologii i w pracowni serologii.

Ponadto stwierdzono uchybienia w zakresie gospodarki odpadami medycznymi, tj.: brak pojemników bezkontaktowych w Oddziale Rehabilitacji oraz pomieszczeniu umywalni dla personelu przed Salą Cięż w obrębie Traktu Porodowego. Kontrola wykazała również brak stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk w Laboratorium w pomieszczeniu poboru materiału biologicznego oraz brak sprawnej płuczki-dezynfektora lub urządzenia do dekontaminacji

oraz utylizacji wkładów jednorazowych w pomieszczeniu brudownika. Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości LPWIS w Gorzowie Wlkp. wszczął postępowanie administracyjne. Przed wydaniem decyzji merytorycznej strona poinformowała o usunięciu uchybień w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sprawdzająca. W pozostałym zakresie wydano decyzję zobowiązującą placówkę do usunięcia nieprawidłowości.

Ponadto w związku z wnioskiem strony o zmianę terminu realizacji obowiązku z decyzji, dotyczącego zapewnienia stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk w pomieszczeniu poboru materiału biologicznego w Laboratorium, LPWIS w Gorzowie Wlkp. po rozpatrzeniu sprawy odmówił przedłużenia terminu jego wykonania. Ww. wniosek został złożony po upływie terminu ustalonego w przedmiotowej decyzji, w tej sytuacji LPWIS w Gorzowie Wlkp. uznał, iż nie zaistniały okoliczności mogące stanowić przesłankę do zmiany decyzji.

W zakresie higieny komunalnej przeprowadzono w obiekcie kontrolę kompleksową, kontrolę interwencyjną oraz 2 kontrole sprawdzające.

Kontrolą kompleksową objęto zaplecze Szpitala, zlokalizowane w trzech budynkach (klatki schodowe, ciągi komunikacyjne, windy, toalety ogólnodostępne, pomieszczenie do mycia i dezynfekcji środków transportu, punkty bielizny czystej i brudnej, pomieszczenia pro morte, basen, kaplicę) oraz teren Szpitala. Utrzymaniem czystości w Szpitalu, zajmuje się firma zewnętrzna. Szpital ma podpisaną umowę z pralnią zewnętrzną na usługi w zakresie prania i dzierżawy bielizny pościelowej oraz odzieży szpitalnej, w tym odbioru brudnej bielizny, transportu, prania i dezynfekowania, suszenia, maglowania, prasowania oraz dostarczania czystej bielizny do wszystkich obiektów. Odpady komunalne gromadzone są na terenie Szpitala w pojemnikach ustawionych na utwardzonym podłożu. W Szpitalu znajdują się 3 pomieszczenia pro morte: w Oddziale Wewnętrznym, Oddziale Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej, Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Utrzymanie porządku na terenach należących do Szpitala nie budziło zastrzeżeń.

Kontrole sprawdzające wykazały wykonanie dwóch obowiązków z decyzji nałożonej w 2016r., mianowicie wygoszparowano dwa pomieszczenia do gromadzenia bielizny brudnej z dostępem do stanowiska mycia rąk oraz doprowadzono do właściwego stanu technicznego ściany w klatce schodowej, prowadzącej do Oddziału Rehabilitacji w budynku przy ul. Niepodległości 19. Termin wykonania pozostałych obowiązków dotyczących doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ściany, tapicerki krzeseł oraz toalety w ciągu komunikacyjnym (pełniącym również funkcję poczekalni dla pacjentów) przy Poradni Chirurgii Ogólnej i Poradni Chirurgii Onkologicznej w budynku przy ul. Niepodległości 33 został na wniosek Szpitala przedłużony do dnia 30 czerwca 2018r.

W 2017r. przeprowadzono także kontrolę indywidualnego ujęcia wody oraz urządzeń uzdatniających wodę, która nie wykazała nieprawidłowości. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań 3 próbki wody do spożycia, a w ramach kontroli wewnętrznej - 2. Jakość wody pobieranej z indywidualnego ujęcia wody w zakresie oznaczanych parametrów

organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych spełniała wymagania określone w ówczesnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r. poz. 1989). Dodatkowo obiekt w ramach kontroli wewnętrznej wykonał wstępny monitoring substancji promieniotwórczych w wodzie do spożycia – badanie w trakcie.

Jakość ciepłej wody w 2017 roku okresowo nie odpowiadała wymaganiom ww. rozporządzenia z uwagi na stwierdzenie średniego skażenia sieci ciepłej wody bakteriami z rodzaju *Legionella sp.*, a następnie z uwagi na stwierdzenie wysokiego skażenia. Po podjęciu przez placówkę działań naprawczych, tj. dezynfekcja termiczna, odkamienianie i czyszczenie armatury sanitarnej obecnie ciepła woda spełnia wymagania wyżej cytowanego rozporządzenia.

W zakresie higieny pracy kontrolą kompleksową objęto Oddział Neonatologii, Oddział Rehabilitacyjny, Zakład Fizjoterapii, Pracownię Endoskopową, Oddział Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej, Oddział Położniczo-Ginekologicznym i Blok Operacyjny. Zakres przedmiotowy kontroli dotyczył oceny przestrzegania przez pracodawcę obowiązujących przepisów oraz wymagań higienicznych i zdrowotnych odnoszących się do higieny środowiska pracy, a także oceny realizacji wymogów związanych z występowaniem w środowisku pracy czynników biologicznych, rakotwórczych, chemicznych i biobójczych. Stwierdzono:

- brak zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracownikom Apteki szpitalnej w pomieszczeniach pracy (brak zabezpieczenia przed nadmiernym nasłonecznieniem),
- niewłaściwy stan techniczny tapicerki stołu do masażu w pracowni masażu leczniczego w Zakładzie Fizjoterapii,
- zły stan techniczny ścian w: dyżurkach pielęgniarek Oddziału Chirurgii i Oddziału Położniczo-Ginekologicznego, szatni i pomieszczeniu izolującym do ustępu pracowników Oddziału Położniczo-Ginekologicznego, pomieszczeniu magazynowym przy pomieszczeniu socjalnym dla pracowników Oddziału Rehabilitacji, szatni mieszczącej się na niskim parterze budynku Zakładu Fizjoterapii, a także sufitu w pomieszczeniu socjalnym dla pracowników Zakładu Fizjoterapii.

W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję zobowiązującą do usunięcia ww. nieprawidłowości oraz decyzję obciążającą kosztami kontroli. Ponadto wydano doraźne zalecenie dotyczące przekazania informacji o wynikach przeprowadzonych badań stężenia formaldehydu niezwłocznie po ich otrzymaniu od laboratorium badawczego. Kontrola sprawdzającą potwierdziła wykonanie wszystkich obowiązków.

Kontrola **z zakresu higieny żywności i żywienia** nie wykazała uchybień. Żywieniem pacjentów zajmuje się firma cateringowa PPHU Natalia Madej z Zielonej Góry, która przygotowuje posiłki w pomieszczeniach kuchennych przedszkola w Zaborze przy ul. Akacyjowej. Firma dowozi posiłki trzy razy dziennie. Obiekt i środek służący do przewozu

żywności zostały zatwierdzone przez PPIS w Zielonej Górze. W szpitalu funkcjonuje 6 kuchenek oddziałowych, wyposażonych w standardowe sprzęty i urządzenia. Rozdziałem posiłków zajmuje się personel szpitala. Wszystkie osoby mające kontakt z żywnością posiadają aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych oraz właściwą i czystą odzież ochronną. Naczynia stołowe i sztućce myte są w kuchenkach oddziałowych w zmywarkach typu domowego. Czyste naczynia i sztućce przechowywane są w wydzielonych, zamykanych szafkach kuchennych. Naczynia transportowe (tj. termosy, naczynia bemarowe oraz pojemniki termoizolacyjne) myte są i dezynfekowane u producenta posiłków. Myciem i dezynfekacją pomieszczeń kuchenek oddziałowych oraz wózków do transportu posiłków zajmują się pracownicy szpitala. Dostawca posiłków świadczy również usługi w zakresie odbioru odpadów pokonsumpcyjnych. Odpady te przechowywane są w kuchenkach oddziałowych w zamykanych, oznakowanych pojemnikach dostarczanych przez przedmiotową firmę cateringową i odbierane trzy razy dziennie. Ochroną przed szkodnikami zajmuje się firma zewnętrzna. W szpitalu opracowano i przestrzega się zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP). Podczas kontroli dokonano analizy dokumentacji opracowanej w tym zakresie (procedury, instrukcje, karty zapisów) – nie stwierdzono uchybień. W trakcie kontroli dokonano oceny sposobu żywienia pacjentów. Oceniany jadłospis dekadowy budził zastrzeżenia z uwagi na niedostateczną podaż owoców. Zdarzały się przypadki, iż pacjentom podawano posiłki niepełnowartościowe. Podobne uchybienia stwierdzono w wyniku kontroli w 2016 roku, co świadczy, iż Szpital nie wyegzekwował od producenta posiłków poprawy w tym zakresie. Podczas kontroli zwrócono również uwagę na fakt, że producent posiłków ma obowiązek informowania o składnikach alergizujących zawartych w produkowanych potrawach.

Ponadto na zlecenie Najwyższej Izby Kontroli, Delegatury w Zielonej Górze dokonano ponownej oceny żywienia pacjentów Szpitala na podstawie analizy 20-dniowego jadłospisu dotyczącego diety podstawowej. Przeprowadzona ocena żywienia pacjentów wykazała, że dieta podstawowa nie była zbilansowana prawidłowo, tj. nie był zachowany procentowy udział głównych składników odżywczych białka, tłuszczu i węglowodanów. Stwierdzono również zbyt małą podaż warzyw i owoców. Co więcej nie we wszystkich posiłkach serwowano pełnowartościowe białko zwierzęce. Nie podawano również pieczywa razowego. Mając na uwadze powyższe LPWIS w Gorzowie Wlkp. zalecił podjąć działania naprawcze w celu wyeliminowania błędów żywieniowych. Dyrekcja szpitala poinformowała o podjętych działaniach w tym zakresie.

W 2017 roku w Szpitalu przeprowadzono także kontrolę kompleksową **w zakresie higieny radiacyjnej**. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Urządzenia radiologiczne (6 aparatów rtg) zainstalowane są w Zakładzie Radiologii, w pracowni mammograficznej, na Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej oraz w Pracowni Tomografii Komputerowej. W narażeniu na promieniowanie jonizujące zatrudnionych jest 7 osób, wszystkie objęte kontrolą dawek indywidualnych. W okresie ostatnich kilku lat nie

odnotowano przekroczeń dawki granicznej. Pracownicy posiadają aktualne wyniki badań, stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy w narażeniu na promieniowanie jonizujące, a także certyfikaty potwierdzające ukończenie kursu Ochrony Radiologicznej Pacjenta. Przy wszystkich urządzeniach radiologicznych wykonano specjalistyczne i podstawowe testy potwierdzające właściwe parametry fizyczne aparatów. Podczas kontroli zostały przeprowadzone pomiary dozymetryczne na stanowiskach pracy i wokół urządzeń, które nie wskazują na możliwość przekroczenia ustalonych limitów użytkowych dawek i dopuszczalnych dawek granicznych, pod warunkiem prawidłowego użytkowania aparatów oraz przestrzegania zasad ochrony radiologicznej. W ramach prowadzonej działalności leczniczej użytkowane są również źródła silnych pól elektromagnetycznych, wykorzystywane w chirurgii (3 diatermie – blok operacyjny oraz Pracownia Endoskopowa) oraz w fizykoterapii (2 urządzenia - 1 diatermia terapeutyczna i 1 urządzenie do terapii polami magnetycznymi małej częstotliwości - Zakład Fizjoterapii). Na stanowiskach pracy przy urządzeniach wytwarzających pola elektromagnetyczne zatrudnione są 22 osoby uznane za zawodowo narażone – wszystkie w warunkach ekspozycji dopuszczalnej. Kontrolowano objęcie pracowników właściwą opieką lekarską, potwierdzenie udziału w specjalistycznych szkoleniach, przeprowadzanie pomiarów kontrolnych pól elektromagnetycznych, właściwe oznakowanie oraz ocenę ryzyka zawodowego. Nie stwierdzono uchybień w ww. zakresie.

Podsumowanie:

1. W 2017 roku wydano decyzje zmieniające termin realizacji obowiązków dla: **Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie** oraz **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie**.
2. W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami w **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie** w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję administracyjną zobowiązującą do ich usunięcia. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie uchybień.
3. W **Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie** stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń przeznaczonych dla wychowanków placówki, wydano decyzję administracyjną.
4. W 2017r. wykonano obowiązki ujęte w decyzjach LPWIS w Gorzowie Wlkp. w:
 - **Szkole Podstawowej Specjalnej przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznym dla Dzieci w Wojnowie,**
 - **Internacie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie.**
5. Stan sanitarny zakładów żywienia zbiorowego (stołówek szkolnych) nie budził zastrzeżeń. Nie wniesiono uwag, co do sposobu żywienia dzieci i młodzieży.
6. W trakcie kontroli kompleksowej w **Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznym dla Dzieci w Wojnowie,** stwierdzono nieprawidłowości dotyczące gospodarki odpadami medycznymi oraz sposobu organizacji oddziałów szpitalnych.

7. W 2017r. LPWIS kwestionował próbki wody pobranej z indywidualnego ujęcia wody w **Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznicznym dla Dzieci w Wojnowie**, z uwagi na przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i chemicznych. Po podjęciu działań naprawczych uzyskano poprawę jakości wody do spożycia.
8. Kontrola kompleksowa przeprowadzona w **Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Sulechowie** wykazała szereg nieprawidłowości w zakresie epidemiologii i higieny pracy, LPWIS w Gorzowie Wlkp. zobowiązał placówkę do ich usunięcia. Nieprawidłowości w zakresie higieny pracy zostały usunięte.
9. W instalacji wewnętrznej sieci ciepłej wody **Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sulechowie** stwierdzono obecność bakterii z rodzaju *Legionella sp.* Po podjęciu działań naprawczych uzyskano poprawę jakości ciepłej wody.
10. Przeprowadzona ocena jadłospisów wykazała po raz kolejny błędy dotyczące jakości żywienia pacjentów w **Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Sulechowie**. Placówka poinformowała, iż dostosowała się do zaleceń LPWIS w tym zakresie.